

## **Gondolatok a gazdasági tiszti kiképzésről**

A gazdasági tiszti kiképzés és e szolgálat mindenkor mostohagyermekként volt kezelve, jóllehet a gazdaságközigazgatási szolgálat minden mozzanata szorosan kapcsolódik a katonai szolgálatot teljesítők életéhez az étkezésen, az elhelyezésen, a felszerelésen, a pénzen, tehát a katonaelet minden megnyilvánulásán keresztül. Mint általában mindenütt, úgy e téren is lényeges és felettebb örvendetes változások következtek be. Cselekedni való azonban még akad bőven. Ezek közé tartozik a gazdasági tiszti kiképzés reformja is.

Alábbiakban a demokratikus hadsereg alsó gazdasági tiszti tanfolyamán szerzett tapasztalatok kiértékelésével szeretném megvilágítani azokat a feladatokat, körülményeket, melyek e szolgálat első útján — a gazdasági tiszti tanfolyamon — felmerültek. A tanfolyamon már az alap megszerzése körülményeinek olyanoknak kell lenniök, hogy a tanulás minél eredményesebb lehessen, hogy azt a gyakorlattal párosítva a fiatal gazdasági tiszt saját szorgalmából, hivatásérzetéből, dolgozó népe iránti szeretetből tovább fejleszthesse s e szétágazó, nagy rátermettséget igénylő szolgálatot mint gazdasági tiszt mindenki megelégedésére jól elláthassa.

### **I. Tanfolyam kezdete, tantervek összeállítása.**

a) A tanfolyam kezdete november 15-ére volt megállapítva. Mivel a kiértesítési, berendelési rendelet későn ment ki, sokan néhány napi késéssel tudtak csak bevonulni. Ennek következménye: a későbbi felszerelés, az elhelyezés kijelölésében hátrány.

Jövőben szükséges, hogy a berendelés idejében kimenjen, az útbaindító parancsnokságok a hallgatókat ne tartsák vissza, továbbá, hogy a tanfolyamparancsnokság oly előkészületeket tegyen, hogy a berendelt hallgatók helyüket, felszerelésüket a beérkezést követően folytonosan megkapják. Így a tanfolyamot 24 órán belül akadálytalanul meg lehet kezdeni.

b) A tanfolyamot a tanfolyam parancsnoka nyissa meg — bizonyos fokú ünnepélyességgel. Ebben segítségére lehet a tanfolyam politikai tisztje. A megnyitáskor hangsúlyozni kell a tanfolyam jelentőségét, célját, a gazdaszat-közigazgatási szolgálat fontosságát, ismertetni kell az előrelátható tanítási tervet és a hallgatókkal szembeni követelményeket.

c) A tanfolyam tanterve egy évi tanítási időpont alapján lett összeállítva. Miután a parancsoló szükség a tanfolyamot 3 és fél hónap alatt befejezni rendelte, volt olyan tantárgy, melyet derékban tört ketté e rendelkezés.

Ezt tanulságul véve szükséges a mindenkori gazdaszati tiszti és tiszthelyettesi tanfolyamok részére egy alapidejű (pl. 3—4 hónap) tanterv összeállítása, mely ama *feltétlenül szükséges* politikai, gazdaszat-közigazgatási, csapatkiképzési, kulturális vonatkozású anyagot (ének, szindarab, előadások látogatása) ölelné fel, mely e szolgálat tisztjeinek minden körülmények között szükséges, s amit feltétlenül el is kell végezni.

Ehhez párhuzamosan lehetne további, egy-egy hónapos tanterveket összeállítani oly esetekre, amikor a tanfolyam egy-egy hónappal tovább, tehát 5, 6, esetleg több hónapig tartható meg. Ezek a résztervek az alpanyagot lépcsőzetesen egészíték ki.

## II. Elhelyezés, tanterem, tanulás.

a) A gazdaszati tiszti és hasonlókép a tiszthelyettesi tanfolyam hallgatói a Hadbiztosi Akadémia korlátolt elhelyezési viszonyai miatt emeletes ágyakban nyertek elhelyezést. Ez a megoldás kizárólag éjszakai pihenés céljára meg is felelne. Azonban a hálótermekben többször tanulni is kellett, ez pedig a zsúfolt elhelyezés miatt alig volt lehetséges.

b) A tanterem 30 fős hallgatói létszámra berendezve megfelelőknek bizonyultak. Ilyen létszám mellett minden hallgató kitünően látja a táblát, viszont az előadó tanárnak is módjában van a hallgatók ellenőrzése.

c) A tanulás s ezzel kapcsolatban a tanulókörök helyzete már rosszabb volt. Mivel csak a tanterem s az ágyakkal zsúfolt hálóterem állt rendelkezésre, mind az egyéni, mind a tanulóköri foglalkozás és tanulás nagy nehézségekkel küzdött és sok hátrányt szenvedett.

Ugyanis oly helyen, ahol többen vannak együtt, elkerülhetetlen, hogy különböző viták ki ne alakuljanak. Így fordult elő, hogy egyes vitátkozó csoportok, más csoportokat is belevontak

az általános beszélgetésekbe, ami akadályozta a tanulást. Ezen a helyzeten csak külön tanulószobák beállításával lehetne segíteni, ahol kisebb csoportok (10 fő) volna együtt s így nem zavarnák egymást a munkában. A csoportos tanulásnak s a tanulóköri foglalkozásnak nagy előnyét látom abban, hogy a csoport egy-két jobb tanulója magával ragadja, ösztönzi a többi gyengébb tanulót, megadva nekik mindenkor a megfelelő felvilágosításokat, s buzdítja őket a tanulásra.

Tanulóköreink kezdetben nehezen szoktak össze. Ez az egymástól való idegenkedésnek tudható be. A kollektív tanulásra neveléssel kell a hallgatókat rászoktatni, míg maguk a hallgatók rájönnek, hogy a tanulókör ő értük van s felismerik annak eredményeit.

### III. Előadó tanárok, könyvek, jegyzetek.

á) A tanfolyamon előadó tanárok kiválasztása, beosztása, egyik legfontosabb feladat. A legszárazabb, legnehezebben megtanulható anyag is figyelmet keltő, érdeklődésre számottartó lehet; ha oly előadó adja elő, aki azt az anyagot szívügyének tekinti, megfelelően készül belőle s a tanulók is kiérik az előadó lelkesedését az anyag iránt.

Tanfolyamunkon az előadó tanárokat két nagy csoportra lehetett osztani:

Az I. csoport az, ahol a tanárok részére, a tanítás céljaira a hallgatóknál szabályzat, vagy egyéb segédkönyv rendelkezésre állt. Ezek közül a ridegen az utasítás beosztásához ragaszkodóknak nem nagy sikerük és eredményeik voltak. Sokkal inkább azoknál voltak eredmények, akik a könyv anyagát saját szavaikkal, magyarázataikkal, új csoportosításokkal, útmutatásokkal tették a hallgató számára érthetőbbé, világosabbá, fűszereztek azt a gyakorlatból vett példákkal, saját tapasztalataikkal.

Ezek tanítása érték és maradandó volt a tanfolyam minden hallgatója számára.

A II. csoport az, ahol semilyen könyv nem állt tanítási segédeszközül rendelkezésre. (E helyzeten a következő tanfolyamokra könyvekkel, vagy megfelelően kidolgozott, sokszorosított jegyzetekkel segíteni kell.) Az e csoportba tartozók még két alcsoportra tagozódtak. Az egyik pontosan kidolgozott terv szerint az anyagot úgy adta elő, hogy azt a hallgatók jegyezheték, s így a lejegyzett anyag komoly tanulási és ismétlési segédeszközzé vált. Ez nagyon fontos oly anyagnál, mely teljesen ismeretlen a hallgatók előtt. Az ilyen tantárgyak kedveltek voltak. Az előadó tanár lelkes munkája magával ragadta a hallgatókat

is, így a munka eredményes volt. Természetesen sokszorosított jegyzet kibocsátása nagymérvű időmegtakarítást fog jelenteni.

A másik része e csoportnak nem jegyeztetett semmit, segédkönyv sem állt rendelkezésre, csak szóbeli előadásokkal adta elő az anyagot a hallgatók számára. Ez volt a legrosszabb s minden jövőbeni tanfolyam előadó tanárát óva intem, hogy ily módszerrel kíséreljen meg tanítani.

Az előadó tanárnak fontos feladata már az első napokban megismerni hallgatói összetételét. Miután különböző alapléveltségű hallgatót kell egy osztályban tanítania, nem lehet a legalacsonyabb, de a legmagasabb fokon sem tanítania. Feltétlenül meg kell találnia azt a középfokot, mely a magasabb képzettségűt még leköti, viszont az alacsonyabb képzettségű által még megérthető s nem idéz elő túlterhelést, vagy meg nem értést. E képzettségbeli különbséget az előadó tanárnak kell áthidalnia megértéssel s nem gúnyolódással, mely csak arra jó, hogy az amúgy is bizonytalan hallgató határozatlanságát fokozza.

#### IV. Katonai kiképzés.

A tanfolyam hallgatói állománya különböző fegyvernemek, intézetek stb.-nél szolgálatot teljesítő, továbbá polgári életből behívott személyekből állt. Szükséges lett volna a tananyagban legalább heti 2 óra katonai alapkiképzést beállítani. Ez az idő rövidsége miatt nem történhetett meg.

A jövőben feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy a tanfolyam hallgatói legalább a gyalogság fegyvereit megismerjék, megkapják a legszükségesebb térképismereteket és katonai alapismereteket.

#### V. Kulturális élet.

A tanfolyam zsúfolt tananyaga nem engedi meg nagyobb szabású kultúr munka lefolytatását. Enekarunk elég jó sikerrel, műkedvelőink is sikerrel szerepeltek, belekapcsolódva az Akadémia egyéb tanfolyamainak ilyen munkájába.

A keddi esti filmelőadások szórakoztató s emellett oktatójellegű előadás számba mentek. A film nevelő hatása igen nagy. Ennek kiterjesztését szükségesnek tartanám a gazdaság-közgazgatási szolgálattal összefüggő tárgyú filmek vetítésével.

#### VI. Politikai beszámolók és Pártnapok.

A Hadbitosi Akadémia és a gazdasági tanfolyamok minden hallgatójába mélyen belevésődtek a szerda délutáni politikai beszámolók és Pártnapok, melyeket az Akadémia parancsnokság

és az Akadémia pártszervezete olyan lelkesedéssel rendeztek meg, hogy az a hallgatókra sem maradt hatástalan. Ezeknek köszönhetően a hallgatók az állandó politikai tájékozottságukat, a hozzászólásokban és a politikai beszámolók tartásában pedig azt a gyakorlatot, mely a hallgatók politikai fejlettségét jelentősen fokozta.

Ez a jövőben is elengedhetetlen, sőt kiterjesztése is kívánatos volna.

A XIII. ker. testvérpárszervezettel fenntartott kapcsolat biztosította a hallgatóknak a közvetlen érintkezést a magyar dolgozókkal, akiknek küldöttei rendszeresen vettek részt a politikai beszámolókon. Így a dolgozók egy része közvetlenül nyerhetett betekintést a honvédség politikai munkájába és fűzhette szorosabbra néphadseregünkhöz való jóviszonyát.

## **VII. Osztályozások, bírálatok, hallgatók véleményének kiértékelése.**

a) Az előadók osztályzatainál kezdetben nem volt kialakulva egy egységes módszer. Minden előadó egyénileg osztályozott s ez ugyanazon ember megítélésénél gyakran nagy eltérést mutatott.

A jövőben feltétlenül szabályozni kellene a tanári értekezleten az osztályozások rendjét, fokozatát, hogy azonos esetekre, azonos osztályzatok legyenek adhatók.

b) Nagyon helyes volt a hallgatók közvéleményének kiértékelése is. Ennek kiépítése a jövő tanfolyamokon is igen fontos a kritika és önkritika szempontjából. Hiszen senki sem ismeri jobban a hallgatót, mint társa, aki ugyanabban az osztályban, hálóteremben, étteremben, mosdóban tartózkodik együtt a másikkal. Az ítélete helyesebben alakul ki, mert látja társait tanulás, felelés közben is. Csak a kiértékelés mikéntjére kell megfelelően előkészíteni a hallgatókat.

A mostani tanfolyam is bebizonyította, hogy bizonyos hangulati eltérésektől eltekintve a vélemények összevetése helyes eredményt mutatott s sokban hozzájárult annak a képnek kiegészítéséhez, melyet az előadó tanárok osztályzataiból, véleményéből állítottak össze.

## **VIII. A tanfolyam befejezése, hallgatók előléptetése.**

a) A tanfolyam hirtelen fejeződött be. Bizonyos, hogy nem volt idő megfelelő előkészületekre, mellyel a befejezést „katonailag” is ünnepélyesebbé lehetett volna tenni.

A jövőre nézve mindenesetre már előre biztosítani kellene egy kisebb házi ünnepség keretében azt; a hallgatók érezzék, hogy most egy határhöz értek. Mint ahogy a záróesten Somogyi Imre vörgy. bajtárs is kifejezésre juttatta, hogy a gazdasági tisztii tanfolyam hallgatóinak tudniok, érezniök kell, hogy befejeztek valamit s új út előtt állnak. Új feladatokat kapnak, új követelményeket támasztanak velük szemben. A tanfolyamot végeztek előtt ki kell értékelni a tanfolyam eredményeit, hibáit, vázolni kell előttük a feladatokat; a felelősséget s az új munkaterületet.

Ha ezt egy kis ünnepélyességgel tesszük, a hallgatók érezni fogják, hogy a tanfolyam elvégzése nemcsak nekik öröm, nemcsak további tanulástól való megszabadulás, hanem érezni fogják azt is, hogy ebben mások is osztoznak, a tanfolyam befejezése előljáróik által is észrevett határhöz. Fokozottabban tudatosodni fog bennük a kötelességérzet, mert érzik, hogy a tanfolyam, melyet elvégeztek, valamit jelent, s annak elvégzéséért valamit várnak is tőlük.

b) A végzett hallgatók előléptetése történjen a tanfolyam befejezése napján a záróünnepély keretében. Miután a gazdasági tisztii tanfolyamra nagyobb részét olyan hallgatók kerülnek vezénylésre, akik már korábbi munkájukkal is bebizonyították a gazdaságat-közigazgatási szolgálatban való jártasságukat, szakmai szeretetüket, a tanfolyam alatti s korábbi minősítésük alapján feltétlenül elbírálhatók, hogy alkalmasak-e gazdasági tisztii előléptetésre, vagy sem.

A polgári életből bekerülteknél pedig a tanfolyam befejezése utáni 3 hónapnál hosszabb próbaszolgálati időt szükségte lennek tartok. (Jelenleg 6 hó.) Ezen idő alatt valaki, aki a tanfolyamot eredményesen elvégezte, vagy bebizonyítja szakmai készségét, a gyakorlati ismeretek elsajátítása iránti szorgalmát, vagy soha sem lesz alkalmas gazdasági tisztii szolgálatra. Természetes, hogy a próbaszolgálatnak lelkiismeretes irányítás és ellenőrzés mellett kell történnie.

## IX. Általában.

A gazdaságat-közigazgatási végrehajtó szolgálat igen komoly részt vesz ki a honvédség ütőképességének, rugalmasságának fenntartásában. Ezért az e szolgálatban működő tisztiek, tiszthelyettesek kiképzését, gyakorlati továbbképzését igen komoly feladatnak kell tekinteni, s e szolgálat legjobb jainak kell összefogni, javaslatokat tenni, hogy ez a kiképzés tényleg kor-

szerű s a gyakorlati élet kívánalmainak, néphadseregünk fejlődésének s feladatainak minél jobban megfelelő legyen.

Cikkemnek nincs éle. Megírásával csak véleményt kívántam nyilvánítani a gazdasági tiszti kiképzés jövőbeni megtartásához, hiszen a közelmúltban mint hallgató, magam éreztem azokat a kifogásokat magam elé ütközni, melyeket itt a nyilvánosság elé hoztam.

Legyen e cikk iránymutató azok felé is, akik jelenleg és a jövőben is a gazdasági tiszti vagy tiszthelyettesi tanfolyamok előadó tanárai lesznek, hogy tudásuk legjavát minél egyszerűbben, de alaposabban átadhassák. A jövő gazdasági tisztjeit pedig úgy képezzék ki, hogy minél hasznosabb társakat nyerjenek abban a nagy munkában, melynek egyik feladata néphadseregünknek korszerű hadsereggé való kiépítése, másik feladata pedig ütőképessé tenni minden imperialista támadó próbálkozással szemben.

Az így felépített néphadsereggel fogjuk legjobban megközelíteni nagy példaképünket, a győzedeles Szovjet Hadsereget is.

*Koppány Béla g. alhadnagy.*

